

Ada Castells **Novel·lista**

“Hem de poder assumir que el superhome és fals”

La idea

Matar el monstre és un projecte amb què Comanegra ha engrescat set autors catalans a escriure set novel·les amb què se submergiran al llarg dels darrers dos-cents anys de la història de Barcelona per retre homenatge al mite cultural de Frankenstein. Ja es poden llegir dos títols més, a banda del d'Ada Castells: *La fugida d'Urània*, de Susanna Rafart, i *Els vulnerables*, de Julià de Jòdar. Queden pendents al llarg de l'any els títols de Núria Cadenas, Mar Bosch i Miquel de Palol.

Any 1818. Barcelona. Carme Coroleu, pubilla d'una família propietària d'una fàbrica d'indianes, accepta un matrimoni de conveniència amb el jove Francesc Castany (atenció a com sona *Frank Castany*). Senfronta a la situació desconeguda amb una barreja de por, submissió i curiositat. Però el marit, obsessionat amb l'obra *Frankenstein*, de Mary Shelley, marxa a Anglaterra buscant una resposta científica. I la Carme s'ha de reinventar com a persona. Aquest seria el resum de *La primavera pendent*, la nova novel·la d'Ada Castells (Barcelona, 1968), sis anys després de *Pura sang* (premi Sant Joan 2012) i vint del seu debut amb *El dit de l'àngel*. Periodista i col·laboradora habitual d'aquest suplement, aquest cop és ella qui ha de respondre les preguntes.

Quin mostre voldria matar, Ada Castells?
[Riu] Buf... Ara mateix...

Passem a la segona pregunta, doncs. La novel·la té un registre impecable i adequat a l'època. Com ho ha aconseguit?

Al principi em va fer molta mandra el tema de la novel·la històrica. M'estava ballant amb una novel·la situada al futur que no he acabat i, paral·lelament, n'estava començant una situada en el present. I de cop em proposen “ves al 1818”, i vaig pensar “uf...” Però de vegades has de sortir del que desitges, de la zona de confort.

Sí, però... com ho va fer?

Em vaig muntar la vida d'una manera metòdica, anant cada matí a la Biblioteca de Catalunya a documentar-me. Em va agradar molt treballar sota aquelles arcaades gòtiques, a la sala de reserva... Em vaig basar molt en un manuscrit de Jeroni de Taverner, un científic de l'època que, precisament el 1818, va fer un discurs a l'Acadèmia de les Arts i de les Ciències sobre la poda dels arbres i com s'havien de fer els cabals dels rius per evitar inun-

dacions, perquè eren científics que ho tocaven tot. El to que emprava, aquest desig d'il·lustrar la massa, que l'home no havia de perdre l'oportunitat de ser educat i refinat, aquesta esperança en el futur, la manera de creure en la ciència de l'època, em va agradar moltíssim i em vaig trobar fent una immersió històrica.

Per tant, es va documentar com toca.

Sí, i em va encantar tota aquesta parafernàlia d'anar a la sala de reserva, que m'oferissin un coixí per posar el llibre, uns guants blancs i un rosari per mantenir el llibre obert sense ni de tocar-lo...

“De vegades has de sortir de la zona de confort”

Quins altres llibres va consultar?

També m'he basat molt en un llibre de Josep Coroleu, *Memòries d'un menestral*. Va ser un empresari que va escriure el dia a dia del seu negoci i em va anar molt bé. Per aquest motiu la meva protagonista es diu Carme Coroleu. Ell em va regalar informació i jo a ell... una filla.

Suposo que a mesura que feia aquesta immersió se li obrien nous espais.

Sí. Per exemple, si llegia que a l'època es construïa el cementiri del Poblenou, jo m'imaginava que la meva protagonista no tenia prou diners per construir un mausoleu, com feien altres col·legues seus. Tot petit detall històric t'obre expectatives per crear els personatges.

La protagonista té una mirada feminista...

Les dones sempre hem estat persones plenes, tot i no tenir els drets per exercir-hi. La sensació d'injustícia es pot tenir, igualment, però la Carme no fa una reivindicació feminista, és la lectura que en fem ara. El que ella voldria és que el seu marit fos a Barcelona i tenir un fill. Ella voldria seguir amb el seu rol tradicional, però les circumstàncies l'obliguen a reinventar-se. Ho fa i, al final, s'hi engresca.

Tornant a l'ambientació, tot està molt ben plantat: la roba, els costums, la política...

S'ha de dir que em feia molta por, perquè es veu que hi ha un grup de *freakies* que es llegeixen totes les novel·les històriques que passen a Barcelona buscant errors. I és molt fàcil fer-ne. Si poses un carrer, potser a l'època tenia un altre nom...

I com ho va superar?

Perquè confio en la bona feina de Comanegra, que li van donar a llegir a Xavier Theros i ell, que en sap moltíssim de la història de Barcelona, va dir que no havia vist res. Això em va donar tranquil·litat.

Mostra, bé i sense excessos, el funcionament d'una fàbrica de teixits...

La veritat és que escric d'una fàbrica d'indianes perquè el concepte m'agrada molt, el trobo molt exòtic. I també influïda per un documental d'Antoni Tortajada a TV3, que parlava d'aquesta indústria que a l'època estava a l'alça i em donava molt de joc: el comerç amb les colònies, les millores tècniques, aquells grans telers que feien anar els nens i les dones... Em va permetre parlar de tècnica, de vida social, de relacions laborals, de com Catalunya ja es començava a diferenciar molt de l'Estat espanyol...

La síntesi de la història seria una obsessió científica i els seus danys col·laterals...

Per a mi la protagonista és la Carme, és la que més m'interessa. Jo sempre veia clara l'evolució d'ella, però el Francesc també aprèn a tenir una altra mirada.



Ada Castells acompanyada del doctor Frankenstein i el seu monstre. Els responsables del Museu de Cera de Barcelona van tenir la gentilesa de permetre la sessió fotogràfica a les seves sales
JOSEP LOSADA



LA PRIMAVERA PENDENT

Ada Castells

Editorial: Comanegra
Barcelona, 2018
Pàgines: 200
Preu: 18 euros

De quina mena?

Ella descobreix el món més masculí al qual no havia tingut accés i ell descobreix el món femení, descobreix la poesia, l'art, la intuïció... És un home obsessionat per trobar una resposta científica a la novel·la de Mary Shelley i al final s'adona que la resposta li arriba de la banda poètica. Són dues evolucions, dues mitges taronges que, juntes, en formen una de sencera. L'aroma de la taronja, constant al relat, simbolitza la recerca per ser un fruit complet.

Les taronges són presents, i altres símbols: el mirall daurat, la branqueta de romaní... A banda dels heretats de l'original homenatjat: el monstre, ser com Déu, l'obsessió, el vampir... Els tria, els busca, 'apareixen'?

Jo treballa d'una manera molt intuïtiva, sense gaires esquemes previs... Aquella era una època plena de superstició. La religió era molt present, però també era supersticiosa. A més, el món tancat de les dones feia que tinguessin uns remeis per superar les pors, en alguns casos molt poc racionals. Per això em vaig inventar això de posar-se una branqueta de romaní entre les cames per evitar el dolor de sortir de la virginitat! [riu].

No és el primer cop que escriu d'encàrrec, però sí en novel·la. Com s'hi ha sentit?

Ha estat un gran descobriment positiu, perquè tendim a neurotitzar-nos, com el Francesc, et vas obsessionant amb una idea, et perds, no saps si és el que et convé més en aquell moment... Si no m'hagués arribat aquesta proposta jo crec que encara estaria divagant entre les dues novel·les que comentava al principi. Em va arribar en un moment molt oportú.

“La Carme i el Francesc fan dues evolucions”

Quines són les coordenades que ha decidit l'editorial per als set autors?

Doncs molt mínimes, et deixen molta llibertat. Cal respectar l'època que et marquen, que passi a Barcelona, en el meu cas alguna al·lusió a *Frankenstein* i que aparegui un personatge que sigui el Francesc Castany, que en cada llibre es modifica segons convé. De fet, les set novel·les

juntes seran el Frankenstein, crearan un sol cos, però format per set veus molt diferents.

La Carme –o vostè?–, més aviat menysté l'obra de Mary Shelley...

Sí, de fet sóc jo. L'obra de Shelley comença molt bé, quan salven el doctor Frankenstein a les aigües del pol Nord i ell relata la seva vida. El monstre és un grandíssim personatge que ha passat a la història molt per sobre de la seva autora. Però després... s'allargassa. De fet, la meua crítica va contra Percy Shelley!, que va fer que la Mary allargués un conte per convertir-lo en una novel·la. Això li passa per obeir l'home! [riu]

Segon intent: quin mostre voldria matar, Ada Castells?

Voldria matar el monstre que no ens permet ser persones completes. Que ens dirigeix cap a un camí determinat. Que en alguns casos ens obliga a intentar ser uns triomfadors, feliços, entretingudets a tota hora, ben connectats i amb una agenda brillant. Mataria la imposició que ens converteix en esclaus i no ens permet aturar-nos a pensar què és el que realment volem ser, que no ens deixa assumir que el concepte del superhome és fals. La clau està en el lema de la Grècia clàssica: “Coneix-te a tu mateix”. *